

Силабус курсу «Цивілізації в історії людства»

Освітній ступінь – доктор філософії (PhD)
Галузь знань: 03 Гуманітарні науки
Спеціальність: 032 історія та археологія
Освітньо-професійна програма «Історія та археологія»
Кількість кредитів – 5

Рік підготовки, семестр – 2 рік, III семестр

Компонент освітньої програми: вибіркова
Дні занять: понеділок, 9.35–12.30, ауд. 1008
Консультації: п'ятниця 14.20, ауд. 1006

Керівник курсу

ПІП д.і.н., проф. **Зуляк Іван Степанович**

Контактна інформація ivanzuljak@gmail.com, +380678355035

Опис дисципліни

Дисципліна «Цивілізації в історії людства» спрямована на визначення основних закономірностей та особливостей світового цивілізаційного процесу, специфіки окремих цивілізацій, поглибленому вивченні місця та ролі в історії людства найбільш важливих цивілізацій, які існували раніше чи продовжують існувати й досі.

Структура курсу

Години (лек./сем.)	Тема	Результати навчання	Завдання
2/2	1. Історія цивілізацій як наукова дисципліна	Обґрунтувати поняття «цивілізація», сутність цивілізаційного підходу, цивілізаційні цикли та фази життєвого циклу цивілізації. Охарактеризувати і систематизувати сучасні цивілізаційні теорії	Індивідуальні завдання, есе
2/2	2. Цивілізації Стародавнього Сходу: месопотамська, єгипетська, індійська, китайська	Окреслити роль «річкових» цивілізацій в історії людства. Порівняти внесок месопотамської, єгипетської, індійської та китайської культур в поступ світової цивілізації	Індивідуальні завдання, есе
2/2	3. Цивілізації військових імперій: Ассирія, Хетська держава, Персидська держава	Охарактеризувати особливості виникнення військових імперій, їх суспільно-політичний устрій та цивілізаційні здобутки	Кейси
2/2	4. Античні цивілізації: давньогрецька, елліністична, давньоримська	Формування античної цивілізації. Виокремити роль міст-полісів як перших осередків цивілізаційного руху	Кейси
2/2	5. Західна середньовічна і візантійська цивілізаційні моделі	Проаналізувати критерії та цінності західної середньовічної і візантійської цивілізаційних моделей	Кейси
2/2	6. Доіндустріальна цивілізація	Розкрити сутність капіталізму в доіндустріальну епоху. Окреслити особливості промислового перевороту як важливого чинника появи ранньокapіталістичної цивілізації	Індивідуальні завдання, есе
2/2	7. Західноєвропейська індустріальна цивілізація	Охарактеризувати формування індустріального капіталістичного суспільства, виникнення фабричного виробництва і здобутки технологічного	Індивідуальні завдання, есе

		перевороту XIX ст. Роль НТР еволюція XX ст.	
2/4	8. Постіндустріальна (інформаційна) цивілізація	Проаналізувати особливості перехідного періоду від індустріальної – до постіндустріальної цивілізації. Прогнозувати оцінки альтернативних сценаріїв майбутнього і фази розвитку постіндустріальної цивілізації	Індивідуальні завдання, есе
2/4	9. Суспільство споживання як складова індустріальної та постіндустріальної цивілізацій	Розкрити роль теорії суспільства споживання та його основні риси. Порівняти аргументи прихильників споживацтва і антиспоживацтва	Індивідуальні завдання, есе
2/2	10. Європейська цивілізація і загальнолюдські цінності	Охарактеризувати унікальність європейської цивілізації, визначити її моральні ідеологеми	Кейси
2/4	11. Цивілізаційні виміри українського суспільства	Визначити цивілізаційні виміри українського суспільства. Проаналізувати українська державність крізь призму цивілізаційного розвитку. З'ясувати внесок України в поступ світової цивілізації	Кейси

Літературні джерела

1. Бебик В.М. Сучасна глобалістика: провідні тенденції і модерна практика : навч. посібник. К.: Університет «Україна», 2006. 208 с.
2. Берк П. Вступ. Нова історія: її минуле і майбутнє // Нові перспективи історіописання / за ред. Пітера Берка ; [пер. з англ. Т. та А. Портнових ; наук. ред. Ю. Павленко]. К. : Ніка-Центр, 2004. С. 8–35.
3. Блок М. Апология истории / Пер. с франц. Е. М. Лысенко. М.: Наука, 1973. 232 с.
4. Бродель Ф. Грамматика цивилизаций / Пер. с фр. М.: Издательство «Весь Мир», 2008. 552 с.
5. Коллингвуд Р. Дж. Идея истории. Автобиография / Пер. и комм. Ю. А. Асеева. Отв. ред. И. С. Кон, М. А. Киссель. М.: Наука, 1980. 486 с.
6. Білорус О.Г. Глобалізація і національна стратегія України. К. : ВО «Батьківщина», 2001. 300 с.
7. Джеджора О. Історія Європейської Цивілізації: частина I : до кінця XVIII століття. Львів : Вид-во ЛБА, 1999. 448 с.
8. Космина В.Г. До питання про стильову єдність локальної цивілізації // Культурологічний вісник: науково-теоретичний щорічник Нижньої Наддніпрянщини. Запоріжжя : Просвіта, 2010(I). Випуск 24. С. 38–44.
9. Космина В. Історичне джерело в цивілізаційному аналізі історії // Історичний журнал. 2010(II). № 1–3. С. 121–130.
10. Космина В.Г. Історичний метод Освальда Шпенглера // Український історичний журнал. 2006(I). № 6. С. 189–203.
11. Космина В. Історичний факт у цивілізаційному аналізі історії // Історичний журнал. 2008 (I). № 1. С. 47–62.
12. Космина В. Історія та історична наука в органіцистській інтерпретації М. Данилевського // Історичний журнал. 2006(II). № 4. С. 47–54.
13. Космина В.Г. Методологічні контрверзи «Дослідження історії» А.Тойнбі // Український історичний журнал. 2007(I). № 5. С. 145–158.
14. Космина В.Г. Органіцистська методологія в теоріях локальних цивілізацій // Культурологічний вісник: науково-теоретичний щорічник Нижньої Наддніпрянщини. Запоріжжя: Просвіта, 2007(II). Випуск 18. С. 34–40.
15. Космина В. Г. Теорія культурно-історичних типів М. Данилевського й методологія історії // Український історичний журнал. 2006(IV). № 1. С. 183–196.
16. Космина В.Г. Цивілізаційний аналіз історії в світлі системної теорії Н. Лумана // Український історичний журнал. 010(IV). № 1. С. 165–178.
17. Алексеенко І. Світові цивілізації в історичній динаміці // Політичний менеджмент. 2003. № 3. URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/11639/16-Alekseenko.pdf?sequence=1>.
18. Буданова В.П. История мировых цивилизаций: Учебник. М., 2004 202 с.
19. Тойнби А. Дж. Постигение истории: Сборник / Пер. с англ. Е. Д. Жаркова. М.: Рольф, 2001. 640 с.
20. Тойнби А. Дж. Цивилизация перед судом истории: Сборник / Пер. с англ. М.: Рольф, 2002. 592 с., ISBN 5-7836-0465-8, тир. 5000 экз.
21. Тойнби А. Дж. Пережитое. Мои встречи. / Пер. с англ. М.: Айрис-пресс, 2003. 672 с.

22. Тойнби А. Дж. Исследование истории: В 3 т. / Пер. с англ., вступ. статья и комментарии К. Я. Кожурина. СПб.: Изд-во С.-Петербургского ун-та: «Издательство Олега Абышко», 2006. 1333 с.
23. Тойнби А. Дж., Икеда Д. Избери жизнь. Диалог Арнольда Дж. Тойнби и Дайсаку Икеды. М.: Изд-во Моск. ун-та, 2007. 448 с.
24. Тойнби А. Дж. Роль личности в истории. / Пер. с англ. М.: Астрель, 2012. 222 с.
25. Тойнби А. Дж., Хантингтон С. Ф. Вызовы и ответы. Как гибнут цивилизации. М.: Алгоритм, 2016. 288 с.
26. Борзенко, И.М. Основы современного гуманизма: Уч. пос. М.: РГО. 2002. 389 с.
27. Боршарт К.-Д. Абетка Законодавства європейського співробітництва /; пер. з англ. пер. англ. В. Мардак. К.: Представництво Європейської Комісії в Україні, 2001. 112 с.
28. Головаха, Є. Тенденції соціальних змін в Україні та Європі: за результатами «Європейського соціального дослідження» 2005–2009. К.: Інститут соціології НАН України, 2010. 118 с.
29. Древние цивилизации / Под ред. Г.Н. Бонгард-Левина. М.: Мысль, 1989. 479 с.
30. История мировой культуры (мировых цивилизаций). Ростов н/Д: изд-во «Феникс», 2002. 544 с.
31. Павленко, Ю.В. Історія світової цивілізації: Соціокультурний розвиток людства: Навч. пос. для вузів. К.: Либідь, 2001. 3-те вид. 360 с.
32. Терещенко, Ю.Л. Україна і європейський світ / Нарис історії від утворення Старокиївської держави до кінця XVI ст. К.: Перун, 1996. 496 с.
33. Шпенглер, О. Закат Европы: Очерки морфологии мировой истории // Гештальт и действительность. М.: Мысль, 1993. Т. 1. С. 5–20.
34. Кримський С.Б. Цивілізаційний розвиток людства. К. : Фенікс, 2007. 316 с.
35. Мак-Нил У. Цивілізація, цивілізації і мировая система // Цивілізації: Випуск 2. 1993. С. 18–26.
36. Новикова Л.И. Цивілізація як ідея і як об'яснительний принцип історического процесу // Цивілізації: Випуск 1. 1992. С. 9–26.
37. Павленко Ю.В. Історія світової цивілізації: соціокультурний розвиток людства навч. посібник. К.: Либідь, 1996. 360 с.

Політика оцінювання

- **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75 % від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів).
- **Політика щодо академічної доброчесності:** Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань в процесі заняття.
- **Політика щодо відвідування:** Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується наступним чином:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Модуль 1 (теми 1–5) усне опитування, завдання, есе	30
Модуль 2 (тема 6–11) усне опитування, завдання, есе	36
ІНДЗ (тема 1–11)	14
Підсумкове тестування (теми 1–11) екзамен	20

Шкала оцінювання студентів:

ECTS	Бали	Зміст
A	90–100	відмінно
B	85–89	добре
C	75–84	добре

D	65–74	задовільно
E	60–64	достатньо
FX	35–59	незадовільно з можливістю повторного складання
F	1–34	незадовільно з обов'язковим повторним курсом